

شکران مرگ

نگاهی نو به مواد مخدر

نویسندگان:

منصور مرادی، سید حمید موسوی

زمستان ۱۳۹۶

شوکران مرگ

منصور مرادی

سید حمید موسوی
امور فنی: نشر صفیر سیمرغ
ویراستار: اسد نصیری
طراح جلد: سیده لیلا هاشمیان
صفحه آرایی: سیده لیلا هاشمیان
شابک: ۹۶۵۸۴-۴-۲-۹۷۸-۶۰۰
چاپ اول، زمستان ۹۶، ۱۰۰۰ نسخه
لیتوگرافی: ولی عصر

مراکز پخش: قیدار، جاده زنجان، جنب باربری نصیران
زنجان، سعدی وسط، روبروی پاساژ
ایران زمین، کوچه شهید منتجبی

تلفن: ۳۳۳۶۵۱۸۶

simorghpublication@gmail.com

سرشناسه	مرادی، منصور، ۲۲
عنوان و نام پدیدآور	شوکران مرگ: بحاهی نوبه مواد/نویسندگان منصور مرادی، سید حمید موسوی؛ ویراستار اسد نصیری.
مشخصات نشر	قیدار: صفیر سیمرغ، ۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۲۰۸ ص.: مصور، جدول.
شابک	۱۶۰/۰۰۰ ریال ۹۶۵۸۴-۴-۲-۹۷۸-۶۰۰
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	مواد مخدر
موضوع	Narcotics
موضوع	مواد مخدر—تاریخ
موضوع	Narcotics—History
موضوع	مواد مخدر—ایران
موضوع	Narcotics—Iran
موضوع	داروها—قاچاق
موضوع	Drug traffic
موضوع	اعتیاد—سبب‌شناسی
موضوع	Drug addiction—Etiology
شناسه افزوده	موسوی، سید حمید، ۱۳۵۸—
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۶ ش ۹/م ۴/۷۷۵۸۰
رده‌بندی دیویی	۳۶۲/۲۹۳
شماره کتابشناسی ملی	۴۸۸۶۱۰۴

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۳	پیشگفتار
	فصل اول: آشنایی با تاریخچه مواد مخدر (در جهان و ایران)
۵	۱-۱- مواد مخدر به روایت عصر باستان
۷	۱-۲- مواد مخدر در دوران استعمار
۹	۱-۳- عواملی که سبب اشاعه‌ی اعتیاد به تریاک در عصر نوظهور بود
۱۲	۱-۴- نقش تاریخی انگلیس در ترویج مواد مخدر در ایران
۱۴	۱-۵- نقش قاجار و پهلوی در گسترش مواد مخدر
۱۶	۱-۶- روندهای مقابله‌ای با مواد مخدر در گذشته
۱۸	۱-۷- عملکرد رژیم پهلوی در راستای مبارزه با مواد مخدر
۲۲	۱-۸- سیاست‌ها و اقدامات بازدارنده جمهوری اسلامی ایران نسبت به مواد مخدر

فصل دوم: آشنایی با انواع مواد مخدر

- ۲۷ ۱-۲- کلیات مواد مخدر شناخته شده
- ۲۷ ۲-۲- داروها
- ۲۸ ۳-۲- مواد مخدر طبیعی
- ۲۸ ۴-۲- اصطلاح‌شناسی
- ۲۸ ۵-۱- موارد استفاده
- ۲۹ ۶-۲- مواد مخدر نیمه سنتز شده (نیمه مصنوعی)
- ۳۰ ۷-۲- مواد مخدر سرشده (مصنوعی)
- ۳۰ ۸-۲- پپتیدهای اپیوئیدی
- ۳۱ ۹-۲- آنتاگونیست‌های اپیوئیدی
- ۳۲ ۱۰-۲- روش‌های استفاده
- ۳۴ ۱۱-۲- مصارف پزشکی
- ۳۴ ۱۲-۲- آثار مضر
- ۳۵ ۱۳-۲- تأثیر مخدرها بر روی جنین
- ۳۵ ۱۴-۲- مواد اعتیادآور کدام‌اند؟
- ۳۷ ۱۵-۲- مخدرها Narcotics
- ۳۸ ۱۶-۲- مواد سستی‌زا
- ۴۹ ۱۷-۲- مواد توهم‌زا
- ۶۰ ۱۸-۲- مواد توان‌افزا
- ۸۳ ۱۹-۲- داروها

فصل سوم: قاچاق مواد مخدر

- ۹۱- ۱-۳- آسیب‌شناسی اجتماعی
- ۹۲- ۲-۳- معانی، تعاریف و مفهوم قاچاق
- ۹۵- ۳-۳- سازمان قاچاق مواد مخدر
- ۹۹- ۴-۳- قایاق مواد مخدر در سطح جهان
- ۱۰۳- ۵-۳- ابعاد جامعه‌شناختی قاچاق مواد مخدر در سطح جهان
- ۱۰۴- ۶-۳- مافیای قاچاق مواد مخدر
- ۱۰۸- ۷-۳- طمع تجاری و پرورش مواد مخدر
- ۱۰۹- ۸-۳- جرائم سازمان‌یافته قاچاق
- ۱۱۴- ۹-۳- جمع‌بندی

فصل چهارم: آسیب‌شناسی اعتیاد به مواد مخدر

- ۱۱۵- ۱-۴- وابستگی دارویی
- ۱۱۵- ۲-۴- تعریف اعتیاد
- ۱۱۶- ۳-۴- مراحل مصرف، سوءمصرف و اعتیاد
- ۱۱۷- ۴-۴- مراحل مختلف اعتیاد
- ۱۲۰- ۵-۴- ماهیت اعتیاد
- ۱۲۲- ۶-۴- ویژگی‌های اعتیاد
- ۱۲۳- ۷-۴- فرد معتاد
- ۱۲۳- ۸-۴- عوامل مؤثر بر سوءمصرف مواد مخدر
- ۱۳۶- ۹-۴- اعتیاد زنان

فصل پنجم: پیامدهای اعتیاد به مواد مخدر

۱-۵- پیامدهای منفی مواد مخدر و اعتیاد بر فرد و جامعه

۲-۵- راههای کمک به جامعه معتادین

۳-۵- جمع‌بندی

فصل ششم: راهکارهای مبارزه با مواد مخدر و اعتیاد

۱-۶- راهکارهای اجتماعی مبارزه با مواد مخدر و اعتیاد

۲-۶- ایجاب و ممانعت‌های ویژه مبارزه با مواد مخدر

۳-۶- تربیت اعتیاد

۴-۶- انواع روش‌های معرون سم‌زدایی

۵-۶- درمان نگه‌دارنده با نالترکسون

۶-۶- درمان‌های مکمل

۷-۶- درمان‌های غلط و خطرناک

۸-۶- خطرات مصرف خود سرانه داروهای ترک اعتیاد

۹-۶- درمان‌های غیر دارویی در اعتیاد

۱۰-۶- توصیه‌های درمانی

۱۱-۶- آنچه خانواده یک فرد معتاد باید بداند

۱۲-۶- جمع‌بندی

مقدمه

«تریاک کشیدن را انگلیس‌ها یاد مردم ما دادند. من سال‌ها پیش در دهه‌ی ۳۰ و ۴۰ در منطقه‌ی جنوب خراسان، بزرگان و افراد صاحب‌سر و پیرمردهایی را دیدم که یادشان بود که انگلیس‌ها چگونه تریاک را با شیوه‌های مخصوصی در بین مردم رایج می‌کردند؛ والا مردم تریاک کشیدن بلد نبودند؛ این چیزها وجود نداشت. این‌ها یادشان بود، سراغ می‌دادند و خصوصیاتش را می‌گفتند. با همین روش‌ها بود که مواد مخدر به تدریج در داخل کشور توسعه پیدا کرد. فرهنگ غربی این جوری است.»

مقدمه کتاب مزین گردیده به فرمایش مقام معظم رهبری در خصوص «هدایت نظام سلطه و فراگیر شدن مواد مخدر و شیوع اعتیاد در جامعه، موضوع اعتیاد به مواد مخدر از مباحث بسیار مهم جامعه بوده و نیاز است مهندسی اجتماعی بسیار دقیقی در این رابطه صورت پذیرد تا پس از آسیب‌شناسی کلی اقدامات زیر بنایی مهمی در این خصوص معمول گردد. از زمانی که مواد مخدر به عنوان یک مسئله اجتماعی شناخته شده کوشش‌هایی برای تبیین این مسئله صورت یافته است که چرا برخی به مواد مخدر سنتی و صنعتی وابسته می‌شوند. عده‌ای معتقدند این

مسئله یک بیماری دارویی است، درحالی که بعضی قائل به یک مشکل رفتاری هستند. برخی نیز معتقدند که این امر ریشه‌های ژنتیکی دارد، برخی دیگر عوامل محیطی را تعیین کننده آن می‌دانند. عده‌ای آن را در یک بافت فرهنگی بررسی کرده و عده‌ای دیگر نیز آن را واکنش سازگاری فرد می‌دانند. بعضی آن را یک بحران شخصیتی قلمداد نموده درحالی که برخی دیگر آن را مدل زیستی، روانی، اجتماعی دانسته و تعامل عوامل روان‌شناختی، محیطی و فیزیولوژیک را از دلایل مؤثر در مصرف مواد می‌دانند. با نگرشی کلی به مطالب فوق، اینجانب به خوان فردی که ۱۲ سال از زندگی خود را (به اقتضای شغلی) به طور مستقیم یا غیرمستقیم با این معضل اجتماعی درگیر کرده و از نزدیک مسائل را لمس نموده‌ام، همیشه خواهان کمک به این قشر از جامعه که خواسته یا ناخواسته دچار این بیماری مهلک شده‌اند بوده‌ام. چندی پیش توانستم برخی از آشنایی‌ها مرا بر آن داشت تا گام مثبتی در این راستا برداشته و تحقیقات علمی جدیدی را به همراه دوست دانشورم جناب آقای سید حمید موسوی بنمایم، که حاصل آن کتاب حاضر می‌باشد. امید است بتوانسته باشیم رسالت خویش را نسبت به میهن عزیز اسلامی مان انجام بدهیم.

«و من الله التوفیق»

منصور مرادی

پیشگفتار

با تغییر تدریجی شیوه زندگی به دین پیشرفت تمدن، همان گونه که بشر از رفاه بیشتری برخوردار می شود، عوارض و معضلات ناشی از آن نیز رخ می نماید، زمانی انسان ها به شیوه ای سنتی و ابتدائی زندگی می کردند، مسائل و مشکلات اجتماعی و روانی را نیز به شیوه سنتی حل می نمودند اما با تغییر سبک زندگی به شکل امروزی و جدید، گاهی مسائلی ایجاد می شود که حل آن از عهده ی بسیاری از افراد خارج است. بروز بیماری های روانی و سیر تدریجی آن، منجر به ایجاد رفتارها و عادت هایی در انسان می شود که بعضاً کنترل و ترک آن بسیار مشکل و گاهی غیر ممکن است.

اعتیاد انسان به مصرف مواد مخدر و داروها از جمله این عادت ها است. طبق آخرین آمارها در کشور، حدود پنج میلیون نفر از افراد جامعه، حداقل یک بار مصرف مواد مخدر را تجربه کرده اند، و تقریباً دو و نیم میلیون نفر معتاد به آن می باشند. سیر پیش رونده اعتیاد به انواع مواد مخدر و ترویج روش های مصرف غیر بهداشتی آن، همچون تزریق مواد مخدر با سرنگ مشترک، منجر به بروز بیماری های لاعلاجی همچون ایدز می شود، که بیش از ۷۰۰۰۰۰۰ نفر

را در جهان گرفتار نموده است و در کشور ما نیز بیش از ۱۴۰۰۰ نفر به آن آلوده‌اند. مجموعه مسائل موجود، اولیای امور و آگاهان را می‌بایست، وادار به برنامه‌ریزی و اقدامات مناسب جهت کنترل معضلات اجتماعی نماید. یکی از استراتژی‌های مهم مبارزه با بروز معضلات اجتماعی آموزش و اطلاع‌رسانی است.

اعتیاد به عنوان یک آسیب اجتماعی، هیچگاه به طور کامل ریشه کن نخواهد شد، اما با تدبیر و اندیشه و تلاشی مخلصانه حداقل می‌توان آن را به کنترل درآورد. در این راستا تلاش نگارندگان را این بوده تا با ارتقاء سطح آگاهی اقشار مختلف جامعه پیشگیری از اعتیاد را بر درمان معتادین مقدم بدانند.

با توجه به آشنایی نسبی که با مسائل و مشکلات جامعه معتادین به لحاظ شغل، سعی نگارندگان بر آن بوده که سهم هر آگاهی بخشی به جوانان و هم‌وطنانشان داشته باشند و با ترسیم روش‌های پیشگیری (بناستند) انواع مواد مخدر، عواقب گرفتاری در دام اعتیاد، راهکارهای برون‌رفت از این بیماری (تست) هرچند کوچک برای کمک به هم‌وطنان خود بردارند، امید بر آن است، خوانندگان گرامی پس از مطالعه‌ی این کتاب خود درمانگری باشند در جهت درمان این بیماری مهلک و خانمان‌سوز.

به امید روزی که جامعه‌ای داشته باشیم که اگر هم در آن نزد محتادی وجود دارد در صدد نجات خویشتن باشد.

ان شاء الله

منصور مرادی

سید حمید موسوی